

**Çevre Etiket Yönetmeliği ve Türkiye Çevre Etiket Sisteminin (TÇES) Geliştirilmesi
Projesi Hakkında Bilgilendirme**

19.10.2018 tarihli ve 30570 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre Etiket Yönetmeliği ile Türkiye Çevre Etiket Sistemi kurulmuştur. Yaşam döngüsü boyunca çevresel etkileri azaltılmış ürünleri/hizmetleri teşvik etmek ve ürün/hizmetlerin çevresel performansı hakkında tüketicilere doğru, yanıltıcı olmayan ve bilimsel tabanlı bilgiler sunulmasını sağlamak üzere ürünlerin/hizmetlerin çevre etiketi ile ödüllendirilmesine yönelik çalışmalar TS EN ISO 14024 standartları doğrultusunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülen "Türkiye Çevre Etiket Sisteminin (TÇES) Geliştirilmesi Projesi" kapsamında Dört Ürün Grubunda Kriter Belirleme Çalışmalarına başlanmıştır.

Bahse konu proje ile, Boya ve Vernikler, Deterjanlar (Çamaşır Deterjanı ve Bulaşık Makinası Deterjanı), Cam Ürünleri ve Sert Yüzey Temizleyiciler olmak üzere dört ürün grubu için TS EN ISO 14044 standartına uygun olarak yaşam döngüsü değerlendirmesi yapılarak ulusal çevre etiketi kriterlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Proje kapsamında, ayrıca, Boya ve Vernikler, Deterjanlar (Çamaşır Deterjanı ve Bulaşık Makinası Deterjanı), Cam Ürünleri ve Sert Yüzey Temizleyiciler ürün gruplarında faaliyet gösteren firmalar ile anket çalışması düzenlenecek olup, seçilecek pilot tesislerde belirlenecek olan çevre etiketi kriterlerinin teknik değerlendirilmesi yapılacaktır. Belirlenecek çevre etiketi kriterleri kapsamında başvuru kılavuzları hazırlanacak, bahse konu proje kapsamında çalıştaylar ve webinar toplantılar düzenlenecek ve pandemi koşullarının uygun olması durumunda, seçilen pilot tesislerde teknik inceleme ziyaretleri gerçekleştirilecektir.

Bu itibarla, 22.04.2021 tarihinde saat 10:00'da uygulaması odu-edu-tr.zoom.us üzerinden projenin açılış toplantısı yapılmıştır.

Projenin amacı, çıktıları, kapsamda yapılacaklar ve Çevre Etiket Sistemi ile ilgili ayrıntılı bilgiler aşağıdaki gibidir.

Proje künyesi

Projenin adı: Türkiye Çevre Etiket Sisteminin (TÇES) Geliştirilmesi Projesi

Kimler	Projenin amacı	Proje çıktıları & Proje Kapsamında Yapılacaklar
T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü ile Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Dört ürün grubu için TS EN ISO 14044 standartına uygun olarak yaşam döngüsü değerlendirilmesi yapılarak ulusal çevre etiketi kriterlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. - Boya ve Vernikler, - Deterjanlar (Çamaşır Deterjanı ve Bulaşık Makinası Deterjanı), - Cam Ürünleri ve - Sert Yüzey Temizleyiciler	- Proje kapsamında ürün gruplarında faaliyet gösteren firmalar ile anket çalışması düzenlenecek, - Seçilecek pilot tesislerde belirlenecek olan çevre etiketi kriterlerinin teknik değerlendirilmesi yapılacaktır. - Belirlenecek çevre etiketi kriterleri kapsamında başvuru kılavuzları hazırlanacak, - Bahse konu proje kapsamında çalıştaylar ve webinar toplantılar düzenlenecek ve pandemi koşullarının uygun olması durumunda, seçilen pilot tesislerde teknik inceleme ziyaretleri

**Çevre Etiket Yönetmeliği ve Türkiye Çevre Etiket Sisteminin (TÇES) Geliştirilmesi
Projesi Hakkında Bilgilendirme**

gerçekleştirilecektir.

Çevre Etiketi Nedir:

Ürün ve hizmetlerin çevresel performansına ilişkin;

- Güvenilir bilgi sağlayan,
- Gönüllülük esasına dayanan,
- Katılımcı,
- Piyasa temelli,

Bir araçtır.

Bir ürünün veya hizmetin hammadde temin aşamasından üretim, paketlenme, dağıtım, tüketim, geri dönüşüm kapsamında kullanım ömrünün bittiği ana kadar geçen bütün süreçlerde (Beşikten Mezara) çevre, insan, sağlık, iklim ve doğal yaşam üzerindeki olumsuz etkilerin azaltıldığını göstermektedir.

Çevre Etiketi;

- Çevresel performans sertifikasyonu,
- Çevresel olarak tercih edilebilir olduğu kanıtlanmış ürünler
- Yaşam döngüsü değerlendirmeleri
- Gönüllülük esası

Kavramlarını kapsar.

Yeşil Yıkama (Green Washing)

- Ürünün çevre dostu olduğunu belirten çevresel iddialar,
- Şirketlerin karlılıklarını arttırmak için kasıtlı olarak ürünlerini “çevre dostu” gibi yanlış tanıtımları,
- Haksız rekabet ortamının oluşması,

Çevre Etiketinin Avantajları;

Kaynak Verimliliği	Rekabet Edebilirlik	Çevresel Zararların Giderilmesi	Toplumsal Farkındalık
• Sorumlu Üretim Ve Tüketim, • Doğal Kaynakların Korunması,	• Pazar payı oluşturma, • Pazar payı oluşturma,	• Çevreyi ve insan sağlığını koruma, • Çevre giderlerinin azalması,	• Toplumun duyarlı olmasına katkı, • Daha çevre dostu ürün tercihi,

**Çevre Etiket Yönetmeliği ve Türkiye Çevre Etiket Sisteminin (TÇES) Geliştirilmesi
Projesi Hakkında Bilgilendirme**

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin ‘12. Maddesi Sorumlu Üretim ve Tüketim maddesi’ ile örtüşmektedir;

Temiz Üretim => Sorumlu Tüketim ve sonuç olarak Düşük Karbon Ayak İzi.

Çevre Etiket Süreci; Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, AB Yeşil Mutabakat ve Döngüsel Ekonomi ile örtüşmekte.

Yeni Düzenlemeleri desteklemektedir;

- AB Yeşil Mutabakat (*The European Green Deal*)
- Avrupa Plastik Stratejisi, (*Avrupa'da plastikler için yeni bir vizyon*) (*EU Plastics Strategy*)
- Sürdürülebilirlik için AB Kimyasallar Stratejisi (*EU Chemicals Strategy for Sustainability*)
- Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (*Daha temiz ve daha rekabetçi bir Avrupa için*) (*Circular Economy Action Plan*) (*For a cleaner and more competitive Europe*)
- AB Taksonomisi (*EU Taxonomy*)
- Ürün Çevresel Ayak İzi (*Product Environmental Footprint*)

Çevre Etiket Yeşil Mutabakatın,

- Temiz ve döngüsel bir ekonomi için endüstriyi harekete geçirmek
- Sıfır kirlilik hedefi

Unsurları kapsamında değerlendirilebilir.

**Çevre Etiket Yönetmeliği ve Türkiye Çevre Etiket Sisteminin (TÇES) Geliştirilmesi
Projesi Hakkında Bilgilendirme**

Türkiye Çevre Etiket Sistemi ile amaçlanan temel ilkeler ise şu şekildedir:

- Enerji verimliliği
- İklim değişimine etkinin azaltılması
- Isı tasarrufu
- Su tasarrufu
- Doğal kaynak yönetimi
- İnsan sağlığının korunması
- Tehlikeli kimyasalların kullanımının kısıtlanması
- Atık su geri dönüşümü
- Atık geri dönüşümü
- Biyoçeşitliliğin korunması
- Dayanıklılık
- Çevresel bilgide şeffaflık

Türkiye çevre etiket sistemi süreci

19.10.2018	Çevre Etiket Yönetmeliği
13.05.2019	İlk Kriterler -Tekstil -Temizlik Kağıdı -Seramik
25.09.2019	Çevre Etiket Kurulu
15.11.2019	Teknik İnceleme Komisyonları
22.10.2020	TSE Yetki Devri
25.12.2020	Yeni Kriterler -Turistik Konaklama Hizmetleri -Elde Yıkama Bulaşık Deterjanı
31.03.2022	Deterjan (Çamaşır, Bulaşık Makinesi) Ürün Grubu Çevre Etiket Kriterleri Yayınlanmıştır.

Çevre etiketi ürün/hizmet kapsamı

Ürün / Hizmet Grupları

- Tekstil
- Seramik kaplama
- Temizlik kâğıdı
- Elde yıkama bulaşık deterjanı
- Turistik konaklama hizmeti
- Kişisel bakım ve Kozmetik Ürünleri

Yeni Dönem Çalışmaları

- Deterjanlar (Çamaşır / Bulaşık Makinesi)
- Boya ve Cila
- Sert Yüzey Temizleyiciler
- Cam Ürünler
- Mobilya
- Finansal Hizmetler

**Çevre Etiket Yönetmeliği ve Türkiye Çevre Etiket Sisteminin (TÇES) Geliştirilmesi
Projesi Hakkında Bilgilendirme**

Kriter Belirleme Süreci

- Olası ürün / hizmet grupları belirlenir
- Paydaşlar ile anket çalışması yapılır
- Belirlenen ürün/hizmet grupları çevre etiketi Kurulu'na onaya sunulur.
 - RED olur ise-Onay verilmeyen hizmet gruplarında çalışma yapılmaz.
- Onaylanan ürün hizmet grupları için bakanlıkça teknik inceleme komisyonu oluşturulur.
- Teknik değerlendirme raporu ile taslak kriterler oluşturulur.
- Teknik kriterler paydaş görüşlerine açılır (uygun bulunana kadar görüş alışverişi devam eder)
 - Düzeltme talebi olur ise=> nihai taslak kriterler çevre etiketi kurulu'na onaya sunulur.
- Kurulca onay verilince gelen görüşler uyarınca güncellenen taslak kriterler teknik inceleme komisyonu üyelerinin onayına sunulur.
- KRİTERLER Yayınlanır.

Çevre Etiketi Doğrulama Süreci

1. Çevre Etiketi başvurusu yapılır
 - a. Bakanlık incelemesi < 30 gün
2. Başvurunun şeklen uygunluğu kontrol edilir,
 - a. Hayır, => düzeltme süreci uygunluk (60 gün düzeltme süresi)
 - i. 60 gün düzeltme süresi sonrasında yine Hayır ise bu durumda Başvuru RED edilir.
 - ii. 60 gün düzeltme süresi sonrasında Evet ise,
 - b. Evet=> Doğrulama süreci (TSE) Uygunluk?
 - i. **Eksiklik var ise**=> düzeltme süreci uygunluk
 1. Hayır, ise Etiket verilmez.
 - ii. **Uygun Değil ise**=> Etiket verilmez.
 - iii. **Evet, ise**=> Bakanlık ile sözleşme yapılır, kullanım ücreti yapılır ve **Çevre Etiketi Belgesi** verilir.

Başvuru Süreci

Başvuru	Doğrulama (TSE)	Sözleşme	Etiket kullanım	İzleme (TSE & Bakanlık)
Başvuru Dosyası (B)	Teknik İnceleme Komisyonu	Rapor onayı & yıllık kullanım ücreti	4 yıl geçerlilik süresi	Piyasa takibi
İnceleme (İ) –B +30 Gün Düzeltilme (D)-İ+60 Gün	1.Teknik Toplantı Doğrulama Ziyareti	Çevre Etiketi Kullanım Şartlarına Yönelik Sözleşme	Süre bitiminden 180 gün önce talep edilmesi halinde süre uzatımı	İzleme programı
Rapor-B Veya D+90 Gün	2.Teknik Toplantı (Gerekirse, Rapor Sonrası Onay İçin)	Çevre Etiketi Belgesi	Kriterler güncellendiğinde 6 ay geçiş süreci	Yerinde veya belge bazında kontrol

**Çevre Etiket Yönetmeliği ve Türkiye Çevre Etiket Sisteminin (TÇES) Geliştirilmesi
Projesi Hakkında Bilgilendirme**

** Türkiye Çevre Etiket Sistemi'nin, Küresel Eko Etiketleme Ağı'na (GEN, 1994) assosiyasyon üyeliği ise 2020 yılında kabul edilmiştir.

Eko-etiket Kavramı ve Tarihi Gelişimi

Eko-etiket nereden, ne zaman başladı?

1940' lar		1970'ler		
Pestisitler ve olumsuz etkileri		Toksik Ürünler		
1978	1989	1992	1992	2018
Almanya Blue angel	İskandinav ülkeleri Nordic swan ecolabel	Avrupa birliği EU Ecolabel	Birleşmiş Milletler	Türkiye Türkiye Çevre Etiketi

1999, ISO 14020, Çevre Etiketleri ve deklarasyonları

Türkiye için Tip1-ISO 14024
İsim: Eko-etiket
Nitelik: Tanımlı Kriterler
Kapsam: Tüm Yaşam Döngüsü
Hedef Kitle: Tüketici

Döngüsel Ekonomi:

- Bir üretim tesisinde oluşan her atığın tekrar değerlendirilmesi
- Hammadde maliyetinin minimize edilmesi
- Kaynak verimliliği
 - Emisyon ticaret sistemi (ETS), sistemin kapsadığı tesislerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarına bir limit (veya üst sınır) belirler
- Çevresel fayda

Sürdürülebilir Üretim:

Temiz ve döngüsel bir ekonomi için yeni endüstriyel strateji öncelikleri

- Avrupa endüstrisinin küresel rekabet gücünü korumak, yerelde ve küresel olarak eşit şartlara sahip bir hareket alanı yaratmak
- 2050 yılına kadar Avrupa'yı iklim açısından nötr hale getirmek
- Avrupa'nın dijital geleceğini şekillendirmek

**Çevre Etiket Yönetmeliği ve Türkiye Çevre Etiket Sisteminin (TÇES) Geliştirilmesi
Projesi Hakkında Bilgilendirme**

İlave Notlar:

- Toksik, çevreye zararlı, kanserojen, mutajen, üreme sistemine toksik olarak sınıflandırılma kriterlerini karşılayan madde veya karışımı içeren ürünler için çevre etiketi verilmemektedir.
- Çevre etiketi kullanımı 4 yıl süre için verilir. Etiket başvuru ücreti: 4050 TL olup her yıl etiket kullanım bedeli olan 2050 TL ödenmektedir.
- Çevre etiketi nihai kullanıcıya ait bir uygulama olsa da ara ürün üreten firmalar da nihai kullanıcıya verilecek ürünler için pazarlama amaçlı başvuruda bulunabilirler.

Konu ile ilgili aşağıdaki linkten ayrıntılı bilgiye ulaşabilirsiniz.

<https://cevreetiketi.csb.gov.tr/>